

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22.11.2016, sp. zn. 7 Tz 56/2016, ECLI:CZ:NS:2016:7.TZ.56.2016.1

Číslo: 2/2018

Právní věta: Podle § 160 odst. 2 tr. ř. opis usnesení o zahájení trestního stíhání je třeba doručit obviněnému nejpozději na počátku prvního výslechu a do 48 hodin státnímu zástupci a obhájci, přičemž u obhájce počíná lhůta k doručení běžet od jeho zvolení nebo ustanovení. Jde-li o zvoleného obhájce, je nutno tu část citovaného ustanovení, která se týká běhu lhůty 48 hodin, vykládat tak, že tato lhůta běží od předložení plné moci policejnímu orgánu, příp. státnímu zástupci, a nikoli od udělení plné moci advokátu. Pokud v době zahájení trestního stíhání nejde o nutnou obhajobu, obviněný nemá obhájce a ke zvolení obhájce dojde až později v průběhu přípravného řízení, přičemž účinky zvolení nastanou vůči orgánům činným v trestním řízení po uplynutí stížnostní lhůty počítané od doručení opisu usnesení obviněnému, musí být usnesení o zahájení trestního stíhání obhájci doručeno, avšak lhůta k podání stížnosti nezačíná běžet znovu od doručení opisu usnesení obhájci.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 22.11.2016

Spisová značka: 7 Tz 56/2016

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Doručování, Zahájení trestního stíhání, Zvolený obhájce

Předpisy: § 160 odst. 2 tr. ř.
§ 37 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona ministra spravedlnosti podané ve prospěch obviněného M. V. proti usnesení státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Olomouci ze dne 25. 4. 2016, sp. zn. 3 ZT 47/2016, rozhodl tak, že se stížnost pro porušení zákona podle § 268 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítá.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením policejního orgánu Policie České republiky - Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje, územního odboru Olomouc, oddělení hospodářské kriminality SKPV Olomouc, ze dne 30. 3. 2016, č. j. KRPM-138609-21/TČ-2015-140581-31, bylo podle § 160 odst. 1 tr. ř. zahájeno trestní stíhání obviněného M. V. pro přečin pojištěného podvodu podle § 210 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku.

2. Stížnost obviněného, podaná proti usnesení policejního orgánu, byla usnesením státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Olomouci ze dne 25. 4. 2016, sp. zn. 3 ZT 47/2016, podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítnuta.

II.

Stížnost pro porušení zákona a vyjádření k ní

3. Ministr spravedlnosti podal ve prospěch obviněného stížnost pro porušení zákona proti usnesení státního zástupce. Namítl, že státní zástupce rozhodl o stížnosti obviněného před tím, než bylo usnesení policejního orgánu doručeno obhájci. Uvedl, že státní zástupce rozhodl o stížnosti předčasně, neboť tak učinil před uplynutím lhůty, kterou měl obviněný k podání stížnosti. Vyjádřil názor, že dokud nebylo usnesení o zahájení trestního stíhání doručeno obhájci, neuplynula obviněnému lhůta k podání stížnosti a policejní orgán neměl věc předkládat státnímu zástupci. Ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud vyslovil, že napadeným usnesením státního zástupce byl porušen zákon v § 147 odst. 1 písm. b) tr. ř., § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. a v předcházejícím řízení v § 160 odst. 2 tr. ř., § 146 odst. 2 písm. a) tr. ř. v neprospěch obviněného, aby zrušil napadené usnesení, aby zrušil také další obsahově navazující rozhodnutí a aby přikázal nové projednání a rozhodnutí věci.

III.

Důvodnost stížnosti pro porušení zákona

4. Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 3 tr. ř. napadené usnesení i předcházející řízení a shledal, že stížnost pro porušení zákona není důvodná.

5. Usnesení policejního orgánu bylo doručeno obviněnému do vlastních rukou poštou dne 8. 4. 2016. Obviněný v té době neměl obhájce a nemusel ho mít, neboť u něho nebyl dán žádný z důvodů nutné obhajoby (§ 36 tr. ř.). Policejní orgán tedy nemusel doručovat usnesení obhájci a třídní lhůta k podání stížnosti (§ 143 odst. 1 tr. ř.) obviněnému uplynula tak, že jejím posledním dnem byl den 11. 4. 2016. Obviněný podal stížnost z hlediska ustanovení § 60 odst. 4 písm. a) tr. ř. v zákonné lhůtě, neboť dne 11. 4. 2016 odevzdal na poště zásilku, která byla adresována policejnímu orgánu a jejímž obsahem byla stížnost datovaná dnem 11. 4. 2016.

6. Obviněný si jako obhájce zvolil JUDr. J. A., advokáta se sídlem v P., Ž. náměstí. Tomuto advokátu udělil plnou moc dne 10. 4. 2016 a ten ji téhož dne akceptoval. Plná moc byla připojena ke stížnosti, byla obsahem téže zásilky a došla policejnímu orgánu dne 12. 4. 2016, tedy po uplynutí lhůty k podání stížnosti.

7. I když obviněný udělil plnou moc obhájci dne 10. 4. 2016, její účinky vůči orgánům činným v trestním řízení včetně povinnosti doručit obhájci usnesení o zahájení trestního stíhání nastaly až tím, že plná moc byla doručena policejnímu orgánu dne 12. 4. 2016. Před tím nebylo ze spisu patrné, že by obviněný měl obhájce, a proto tu nebyla ani povinnost policejního orgánu doručit obhájci usnesení o zahájení trestního stíhání.

8. Podle § 160 odst. 2 tr. ř. opis usnesení o zahájení trestního stíhání je třeba doručit obviněnému nejpozději na počátku prvního výslechu a do 48 hodin státnímu zástupci a obhájci, přičemž u obhájce počíná lhůta k doručení běžet od jeho zvolení nebo ustanovení. Jde-li o zvoleného obhájce, je nutno tu část citovaného ustanovení, která se týká běhu lhůty 48 hodin, vykládat tak, že tato lhůta běží od předložení plné moci policejnímu orgánu příp. státnímu zástupci, a nikoli od udělení plné moci advokátu.

9. Povinnost doručit obhájci usnesení o zahájení trestního stíhání tak v posuzované věci vznikla

policejnímu orgánu až dne 12. 4. 2016, tedy až poté, co obviněnému uplynula lhůta k podání stížnosti počítaná ode dne, kdy usnesení bylo doručeno obviněnému. Za tohoto stavu nebyl počátek ani konec lhůty k podání stížnosti vázán na doručení opisu usnesení o zahájení trestního stíhání obhájci postupem podle § 160 odst. 2 tr. ř. Pokud policejní orgán nesplnil povinnost doručit obhájci opis usnesení o zahájení trestního stíhání, představuje to vadu řízení. Nejde ale o vadu, která by v dané věci měla vliv na určení počátku a konce lhůty k podání stížnosti obviněného a která by měla za následek nezákonnost spočívající v předčasnosti usnesení, jímž státní zástupce rozhodl o stížnosti obviněného.

10. Ministr spravedlnosti na podporu námitek uplatněných ve stížnosti pro porušení zákona odkázal na rozsudky Nejvyššího soudu sp. zn. [5 Tz 9/2014](#) a sp. zn. [3 Tz 28/2016](#). Žádný z nich tak ve skutečnosti ovšem nevyznívá.

11. V rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 14. 9. 2016, sp. zn. [3 Tz 28/2016](#), vůbec nebyla řešena otázka běhu lhůty k podání stížnosti proti usnesení, zejména ne proti usnesení o zahájení trestního stíhání. Rozsudek se týkal meritorního rozhodnutí o vině ve věci přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku a meritorního rozhodnutí o trestu za přečiny krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 3 tr. zákoníku a poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 tr. zákoníku.

12. Rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 19. 2. 2014, sp. zn. [5 Tz 9/2014](#), bylo vysloveno porušení zákona, ke kterému v neprospěch obviněného došlo tím, že státní zástupkyně rozhodla předčasně o stížnosti obviněného proti usnesení o zahájení trestního stíhání. Podstata věci však byla zcela jiná. Šlo o případ nutné obhajoby, obviněný měl obhájce již v době, kdy bylo usnesením policejního orgánu ze dne 19. 6. 2013 rozhodnuto o zahájení trestního stíhání, neboť plná moc zahrnující i výkon obhajoby pro případ zahájení trestního stíhání byla policejnímu orgánu předložena dne 5. 3. 2013, usnesení o zahájení trestního stíhání bylo doručeno obviněnému dne 21. 6. 2013 a obhájci dne 27. 6. 2013, takže posledním dnem lhůty k podání stížnosti byl den 1. 7. 2013, avšak státní zástupkyně rozhodla o stížnosti usnesením ze dne 1. 7. 2013, tedy v době, kdy lhůta k podání stížnosti ještě neuplynula. Jednalo se tedy o kauzu, v níž plná moc udělená obhájci měla vůči orgánům činným v trestním řízení účinky již v době, kdy bylo rozhodnuto o zahájení trestního stíhání, takže doručení tohoto usnesení obhájci bylo relevantní pro stanovení běhu lhůty k podání stížnosti obviněného. Naproti tomu v nyní projednávané věci obviněného M. V. účinky plné moci udělené obhájci nastaly vůči orgánům činným v trestním řízení až po uplynutí lhůty k podání stížnosti obviněného, takže okolnost, zda a případně kdy bylo usnesení o zahájení trestního stíhání doručeno obhájci, je z hlediska běhu stížnostní lhůty bezvýznamná.

13. Nejvyšší soud pokládá za nutné znovu zdůraznit, že lhůta 48 hodin stanovená k tomu, aby obhájci byl doručen opis usnesení o zahájení trestního stíhání, není totožná s lhůtou k podání stížnosti a zásadně s ní ani jinak nesouvisí. Jejím účelem je v průběhu přípravného řízení garantovat právo obhájce na to, aby mu vždy bylo doručeno usnesení o zahájení trestního stíhání, a aby tak měl jasno v tom, co je předmětem trestního stíhání. Pokud obviněný nemá obhájce v době zahájení trestního stíhání a ke zvolení obhájce dojde až později v průběhu přípravného řízení, přičemž účinky zvolení nastanou vůči orgánům činným v trestním řízení po uplynutí stížnostní lhůty počítané od doručení usnesení obviněnému, musí být usnesení o zahájení trestního stíhání obhájci doručeno, avšak lhůta k podání stížnosti nezačíná běžet znovu od doručení usnesení obhájci. Opačný výklad by mohl vést k těžko přijatelným situacím, jejichž podstatou by byla nestabilita právní moci usnesení o zahájení trestního stíhání v případech, kdy je obhájce zvolen či ustanoven až v průběhu trestního stíhání, mnohdy se značným časovým odstupem od jeho zahájení.

14. Jestliže policejní orgán předložil věc státnímu zástupci k rozhodnutí o stížnosti, neporušil tím ustanovení § 146 odst. 2 písm. a) tr. ř., protože lhůta k podání stížnosti obviněnému uplynula již dne

11. 4. 2016. Pokud státní zástupce z podnětu stížnosti přezkoumal usnesení o zahájení trestního stíhání a pokud rozhodl o zamítnutí stížnosti, neporušil tím ustanovení § 147 odst. 1 písm. b) tr. ř., § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. z důvodu nesplnění podmínek pro předložení věci policejním orgánem a z důvodu předčasnosti rozhodnutí o stížnosti. Nedostal-li policejní orgán povinnosti uvedené v § 160 odst. 2 tr. ř. a nedoručil-li obhájci opis usnesení o zahájení trestního stíhání, neměla tato vada řízení vliv na správnost rozhodnutí státního zástupce o podané stížnosti.

15. Nejvyšší soud proto nedůvodnou stížnost pro porušení zákona podle § 268 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl.